

Ahmet ÖZSOY

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

**MUHATABIN ÇEK
KANUNU'NA DAYALI
HUKUKİ SORUMLULUĞU**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHATAP BANKA VE SORUMLULUĞUNUN YÖNELDİĞİ KİŞİLERLE İLİŞKİSİ

I. Çekte Muhatap Olma Ehliyeti.....	3
II. Muhatap ve Düzenleyen Arasındaki İlişki.....	10
A. Çek Anlaşmasının İşlevi.....	11
B. Çek Anlaşmasının Tarafları.....	12
C. Çek Anlaşmasının Hukuki Niteliği (Türü) ve Özellikleri.....	14
1. Sözleşmenin Hukuki Niteliği (Türü).....	15
a. İleri Sürülen Teoriler.....	15
b. Değerlendirme ve Görüşümüz.....	17
2. Sözleşmenin Özellikleri.....	22
D. Tarafların Borçları.....	26
1. Muhatabın Borçları.....	27
2. Hesap Sahibinin Borçları.....	30
E. Çek Anlaşmasının Şekli.....	31
F. Çek Anlaşmasının Sona Ermesi.....	34
III. Muhatap ile Hamil ve Diğer Kişiler Arasındaki İlişki.....	37

İKİNCİ BÖLÜM
MUHATABIN, ÇEK ANLAŞMASININ
KURULMASI AŞAMASINDAKİ HUKUKİ
SORUMLULUK HÂLLERİ

I. Muhatapın Gerekli Basiret ve Özeni Gösterme Yükümlülüğü.....	39
A. Pozitif Düzenleme Öncesi Durumun Değerlendirilmesi ve Hükmün Gerekliliği	40
B. ÇekK 2/1’de Öngörülen Kuralın Hukuki Niteliği.....	47
C. ÇekK 2/1’de Öngörülen Yükümlülüğün Kapsamı	48
1. Genel Olarak.....	48
2. Yasaklılık Bakımından	51
3. Ekonomik Durumun Belirlenmesi Bakımından	51
4. Sosyal Durumun Belirlenmesi Bakımından	55
D. Yükümlülüğü İhlalden Doğan Sorumluluk	56
1. Sorumluluğun Hukuki Niteliği	56
2. Hukuka Aykırı Fiil ve Kusur Unsurlarını İspat Sorunu	58
3. Zararın Ortaya Çıkış Anı Sorunu.....	59
4. Sorumluluğun Kapsamı.....	65
5. Müterafik Kusur Tartışması	71
II. Muhatapın Çek Hesabı Açtırmak İsteyen Kişiden Gerekli Belgeleri Alma ve Bu Belgeleri Saklama Yükümlülüğü.....	77
A. Yükümlülüğün Kapsamı.....	77
B. Yükümlülüğü İhlalden Doğan Sorumluluk	79
III. Muhatapın Yazılı Beyan Alma Yükümlülüğü.....	80
A. Yükümlülüğün Kapsamı.....	80
B. Yükümlülüğü İhlalden Doğan Sorumluluk	83
IV. Muhatapın Yalnız Tacir ve Esnaf/Sanatkâr Olan Kişilere Tacir Çeki Verme Yükümlülüğü.....	84
A. Yükümlülüğün Kapsamı.....	84
B. Yükümlülüğü İhlalden Doğan Sorumluluk	86

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MUHATABIN, ÇEK BEDELİNİN ÖDENMESİ
AŞAMASINDAKİ HUKUKİ SORUMLULUK
HÂLLERİ

I. Muhatabın Çek Bedelini Ödeme Yükümlülüğü.....	89
A. Muhatabın Hamile Karşı Ödeme Yükümlülüğünün Bulunup Bulunmadığı Meselesi.....	89
B. Muhatabın Hamile Karşı Olan Ödeme Yükümlülüğünün Şartları.....	94
C. Yükümlülüğü İhlalden Doğan Sorumluluk	97
1. Sorumluluğun Hukuki Niteliği	97
2. Sorumluluk Bakımından Önem Arz Eden Bazı Hususlar	99
II. Muhatabın Asgari Bedeli Ödeme Yükümlülüğü	102
A. Genel Olarak.....	102
B. Yükümlülüğün Doğması İçin Gerekli Olan Şartlar	103
C. Yükümlülüğün Yerine Getirilmesiyle Birlikte Yapılacak Olan İşlemler	111
D. Yükümlülüğü İhlalden Doğan Sorumluluk	113
1. Genel Olarak.....	113
2. Sorumluluğun Tâbi Olduğu Zamanaşımı Süresi.....	115
III. Muhatabın Düzenleyenin Adreslerini Hamile Bildirme Yükümlülüğü.....	117
A. Yükümlülüğün Kapsamı.....	117
B. Yükümlülüğü İhlalden Doğan Sorumluluk	118
SONUÇ	119
KAYNAKÇA.....	127